

A Duna-Intercontinental megépítése volt az előjáték. Elkészültével, 1969. december 31-én lezárult az évtized, és megkezdődnek a hetvenes évek nagy budapesti építkezései. Ami a Duna-partot illeti, bízunk benne, a továbbiakban is a Lakóterv, Finta József által vezetett csoportjának kitűnő terve alapján. Képünk a teljes szállodasort mutatja: a Vigadó tértől jobbra a most elkészült hotelt, balra — a lebontásra ítélt, úgynevezett Toneth-ház helyén, és az utána következő üres telken — két további szállodát. Ez utóbbiak terveiről, építéséről most folynak a tárgyalások

Tárgyilagos meghatározás. Hely és idő: fővárosunk, a következő évtizedben.

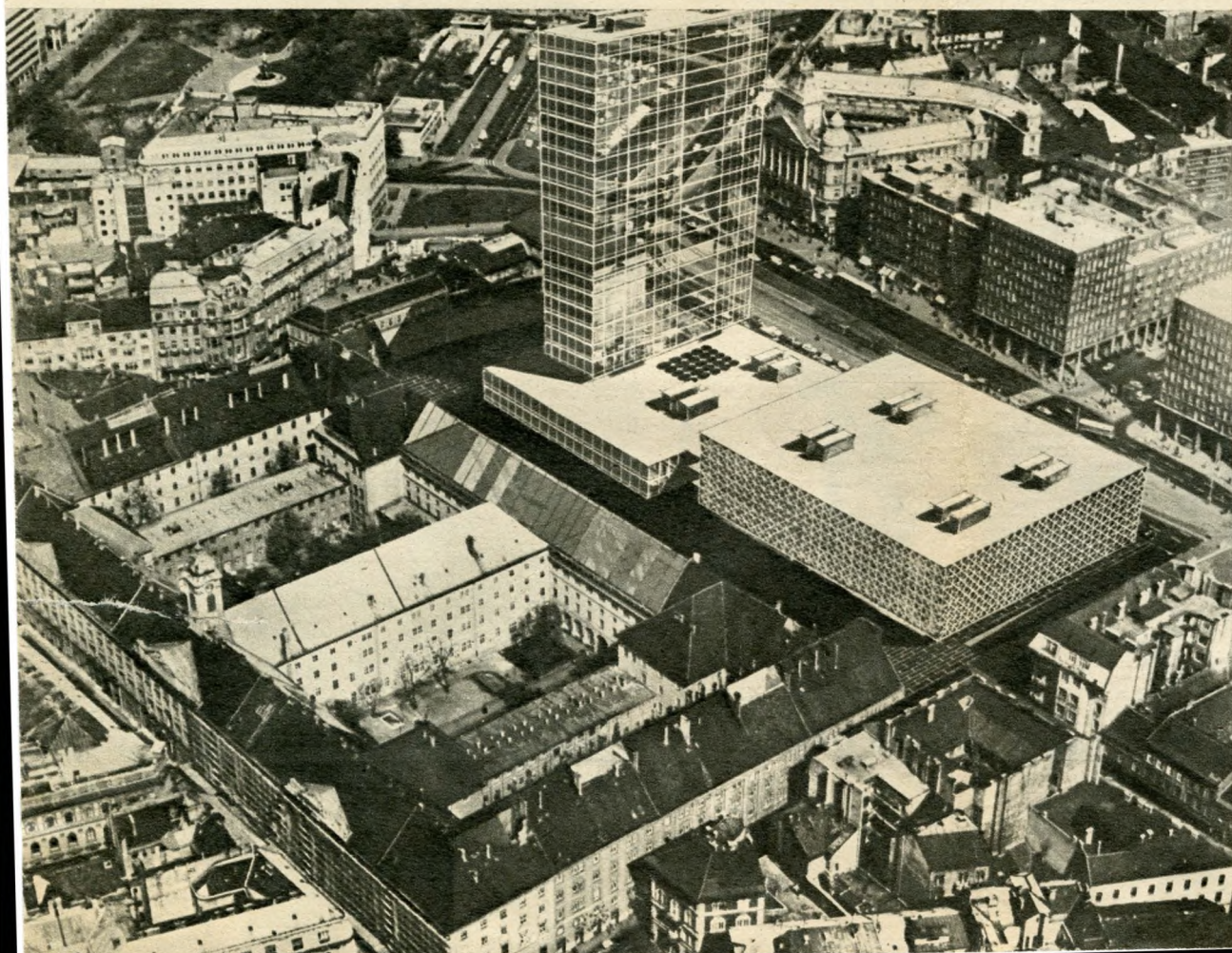
Csak hogy ez esetben az objektív megismerés eszközeivel nem sokra megyünk. Még ha föl is sorolnánk az átalakulás színhelyeit: a pesti és a budai Duna-part, a Várnegyed, a Kálvin tér, a Marx tér teljes átalakítását, hogy kiépül a Vörösmarty tér, új képet nyer a MALÉV székházának, s egy nagy külkereskedelmi irodaháznak felépí-

tésével a Roosevelt tér, az új telefonközponttal, egy másik irodaházzal és egy nagy parkológarázzsal a Martinelli tér, teljesen megváltozik a Baross tér, belvárosi üzletközpont elnevezéssel, sajátos, kissé romantikus, passzázssokkal, belső üzlet-udvarokkal tarkított

bevásárlószínhely alakul a Váci utca és a Párizsi utca körül stb., stb. Mondom, e felsorolással nem sokra megyünk. Nemcsak azért nem, mert „lelki szemeink” egy-egy expozícióval aligha képesek befogadni azt a töméntelen változást, ami Budapesten most kibon-

takozóban van. Azért sem, mert a bekövetkező változásoknak csak egy része ismert és meghatározott, a többi még megfoghatatlan, és főleg megszüretlen, nemritkán egymással is ellentétes, igények és elképzelések formájában él. Legfőképpen azonban azért,

Budapest, hetvenes évek

A Kálvin tér rendezése már aligha tűr halasztást. Sűrgeti a megoldást a tervezés stádiumába került észak—déli gyorsvasút is, amelynek itt fontos csomópontja lesz. Ezért is érdekes a Kecskeméti utca torkolatának a Buvátiban, Vedres György építész által tervezett beépítése egy-egy hét-, illetőleg nyolcszintes lakóházzal. A két sarokház érdekes, vonzó „városkaput” állít az egykori helyébe és csak még inkább felkelti a kíváncsiságunkat: vajon milyen lesz a mozgalmas forgalmi csomópont másik, Baross utcai, Üllői úti, ugyancsak foghíjas oldalának végső képe, s végül is hogyan fest majd az új Kálvin tér?

A Tanács körüli „ideiglenes” üzletsor immár több mint két évtizede szegélyezi a városháza területét a Kiskörút felől. Úgy tűnik, az új budapesti nagyáruház körül dülő régi és szenvedélyes vitákra és e hosszú életű provizórium sorsára is pontot tesz a terv, amely ide helyezi az új nagyáruházat és — talán — a fővárosi tanács új hivatali toronyépületét. A Lakóépület Tervező (Hollay György és Töröcsik Sándor) pillanatnyilag ugyancsak félsikerre számíthat — megépül az áruház, de teljesen bizonytalan a torony sorsa —, ám ez is jóval több mint amennyit a Tanács körüli üzletpavilonokból hosszú-hosszú évekig kinéztünk

A várbeli Hilton Szálloda tervei, Pintér Béla irányításával, a Köztiben készülnek. A műemlék-épületrészeket is magába foglaló luxusszálloda a város egyik legszebb, legérzékenyebb pontján emelkedik és páratlan kitekintést nyújt. Bár — vendég szemmel nézve — továbbra is vitatható lesz, mi felejthetlenebb élmény: a pesti partról szemlélni Buda várát, avagy a Várból a Dunát és Pest házrengetegét? (A felvételt, fotogrammetriai eljárással, a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat készítette)

mert ez a két fogalom — Budapest és hetvenes évek — a legtöbbünk számára személyes jelentőségű, erősen érzelmi töltésű: szülőváros, lakóhely és egy további évtized rohanvást fogyatkozó életünkéből...

De beszéljünk „más”-ról. Beszéljünk a képekről, amelyeknek bizonyára van rajtunk, bennszülötteken, budapestieken, városszerelmeseiken kívülálló jelentőségük is.

Egyebek mellett, bennük testesül majd meg az új városkép. Embertársainkról rendszerint az első, hosszabban szerzett benyomásokat őrizgetjük egy életen át. (Iskolatársainknak például, akikkel együtt ültem a gimnázium padjaiban, ma, jó negyvenesen is, egykori képmását dédelgetem, még ha gyakran találkozom is velük, hát még ha csak néhanapján.) Így raktározódott el nemzedékünkben a régi „Duna-part” képe,

persze nem a klasszicista házsoré — azt már csak metszetekről ismerjük —, hanem az elegáns szállodavonulaté, amely gyermekkorunkban a város nemzetközi híret fémjelezte. És sokunk szemében máig is Haussmann palotája a „Budai Vár”, az volt az iskoláskönyveinkben, a fényes képeslapokon. Sokunk előtt még ma is ezekkel kell mérkőznie Budapest számos új épületének, csekélyebb vagy jelentékenyebb városrészle-

tének, esetleg csupán félig-meddig kijegecesedett elgondolásokban testet öltött tervezetének, mert nincs más összehasonlítási alap, mint — ó nem a régi város, nemzedékek egymásra épült történelmi városa — „a mi, régi Budapestünk”, azaz mindenkinek a magáé!

Persze, kár lenne ezen gúnyolódni. Mindenkit, akinek köze van hozzá, megillet a város, ki-kí szerezheti benne a maga, saját, „különbejárható” város-eszményét. De magát a várost is megilleti valami. Hogy polgárai mindenkoron tültegyék magukat saját elfogultságukon, és nosztalgiaikat legyőzve merjenek építkezni!

A tervek, amelyeket itt felsorakoztatunk, csupán jelzik a hetvenes évek Budapestjének új vonásait. A következő tíz esztendő fájdalmasan nagyszerű változásokat hoz majd létre a városképben, a mainál kényelmesebbé, egészségesebbé, fényesebbé, érdekesebbé lesz a város, de hű marad hagyományaihoz, adottságaihoz és ez nagyszerű; ám óhatatlanul is elveszít valamit régi hangulatából — vagy csak mi öregszünk ki belőle? — és ez fájdalmas.

De hát ez a világ és városainak rendje. Az igazán szomorú, az igazán elviselhetetlen az, ha egy város nem változik. Ha megáll az időben és visszafelé tekint. Budapest, szerencsére, a jövőbe néz, a hetvenes évekbe, vagy még messzebbre.

BALOG JÁNOS

